

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XII. Regem & populum Christianis mysterijs imbuit, Bonziorum audaciam frangit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

CAPVT XII.

*Regem & populum Christianis myste-
rijs imbuere, Bonziorum audaciam
frangit.*

SEX & quadraginta dies Franciscus in
vrbe Regia versatus est, summa ope
in salutem institutionemque indigena-
rum incumbens. Præcipua cura erat, Re-
gis animum imbuere Christianis myste-
rijs institutisque. Igitur eum sibi tam ar-
cta consuetudine deuinxit, vt per id tem-
pus Bonziorum nemini aditus pateret
ad Regem. Quippe ingens illum pudor
incesserat flagitiorum, quæ auctoribus ac
magistris Bonzijs admiserat. Ergo Xaue- *Rex suasu*
rij suasu multa vitia exuit, amores ac de- *Xauerij*
litias suas eiecit domo, pauperum ino- *corrigit*
piam contra Bonziorum præcepta beni- *sua & po-*
gnâ subleuare ac fouere cœpit. Subinde *pularium*
ad corrigendos populi mores versus, in- *vitia.*
fantium eadem, facinus illis locis visita-
tum, aliaque multa scelera ac flagitia,
Bonzijs auctoribus in mores inducta,
paulatim seuerissimis legibus prohibere:
Xauerium, velut hominem caelo lapsum,
sibiq; Superum dono missum, suspicere:
illum mirari vnū, in illius ore, tanquam
in speculo, cuncta flagitia, quibus Bon-
zio-

Q

210-

ziorum hortatu animum suum contaminauerat, verecundantem se intueri dictitans: itaque iam prope esse, ut fieret Christianus. Nec verò Franciscus ita Regi aderat, ut populo deesset; sed sui immemor, plebi forensi concionabundus bonam dabat diei partem. Lusitani vix vnâ post occasum Solis ab illo auferebant horam ad pia colloquia; alteram ante lucem ad

Cibi immemor in seruit hominû salutis.

expiationem animorum. Quocirca Xaverius familiarium quosdam, querentes quòd serò nimium se domum reciperet, enixè rogauit, ne se vnquam ad prandium expectarent, neque de die omnino numerarent in viuis; ingentem sibi molestiam, si secus facerent, parituri. Nimirum suas epulas, quibus vnice delectaretur, esse incolumitatem animorum: nullasque suas delicias esse maiores, quam vel vnus Iaponis Christo se aggregantis salutem. Nec piæ eius auiditati diuina

Bonzius nobilis conuictus, conuersusque ad Christum, eius fidem in foro profertur.

prouidentia parum indulgit. Ad eum magnum fiebant concursus, non plebis modo, sed etiam nobilitatis, Bonziorumque. Quorû vnus in primis nobilis ad Christianam fidem accessit, ingenti rei Christianæ bono. Saquaygiranus hic erat, Bonziorum primarius, eruditione iuxta & nobilitate inclytus. Qui cum Xauerio congressus, vltimum euictus rationibus, diuino

instit
Ergo
uinitu
dio fe
procu
ad ca
ta ma
bi, I E
tentis
quod
fiteor.
repelle
Iapon
circum
oro qu
& pet
tis, ut
ditau
telligo
mirè ar
misq;
amplec
ipsum
masse, v
ta Iapo
posse. C
vix cre
execut
uit, ne
quod p
instit

instinctus numine, manus veritati dedit. Ergo omnium, præterquam oblata diuinitus veritatis, oblitus, propalã in medio foro, maximã hominum frequentia, procumbit in genua: & manus oculosq; ad cælũ tendens, obortis lacrymis, quantã maxima potest voce succlamat: En tibi, IESU CHRISTE, æterne Fili præpotentis Dei, totum me dedo dicoque: & quod pectore concepi, libera voce profiteor. tu modò, quem vltro vocasti, ne repelle venientem. Inde, circumfusam laponum multitudinem madidis oculis circumspectans, adiecit: Vos verò ciues oro quæsoque, vt mihi & ignoscatis ipsi, & petatis ab alijs, quos obuios habebitis, vt ignoscant, quòd toties populo venditavi pro veris, quæ nunc vana esse intelligo. Hæc Bonzj clarissimi confessio mire animos mouit indigenarum, plurimisque exẽplo fuit Christianæ religionis amplectendæ. Satis constat, Xauerium ipsum Lusitanis domesticis liquidò cõfirmasse, vno die, si veller, amplius quingenta laponũ capita baptismo ab se expiari posse. Cæterũ, quod in illo ardore animi vix credas, rem prudẽtius quàm auidius executus est; omniq; ope operãque cauit, ne quid temerè, ne quid cupidè fieret, quod promptũ Bonziorum furorem in-

*Quingenti
Lapones
Christo
conciliati.*

*Xauerij
prudẽtia.*

Q² stiga-

stigare. Bonzios quippe, Christianæ religionis intensos, iam pridem in Xaverium eiusque familiares ira stimulabat. Itaque iam populo suadebant, ut quando se perditum ire vellent, magnam à Francisco vim pecuniæ peterent, mercedem mutatae religionis, ne gratis perirent.

*Callidum
Bonziorum
consilium.*

*Paupertas
probrum
est apud
Iapones.*

Quod Bonziorum consilium eo spectabat, ut nota in vulgus Christiani sacerdotis inopia multum de eius sanctitatis detraheret fama, tantum erat apud Iapones probrum egestas. Cæterum nihil admodum proficiebat calumnia aduersus cognitam exploratamque veritatem: sed insuper eius cupidinem, velut aspersa aqua flagrantem ignem, vehementius inflammabat. Itaque hæere Bōziz, consilij mores, & concitati irâ in omnes se versare partes. Cùm nihil eis ex sententia succederet, vltima experiri. Iam ipsi cū Francisco sæpe congressi, è certamine victi discesserant, ut coram illo hiscere nõ auderent: iam absentis nomen falsis criminibus nequiequam obtriuerant: iam frustra celestes iras populo denunciauerant. Quocirca suam in animis ciuium auctoritatem exoleuisse cernentes, scilicet in rabiem versa, insanire ac furere cœperunt. Ac primò Xaveriū probris ac maledictis onerare, putidum canē, egestam

nam omnium mortalium, humanorum
 cadauerum voratorem, per ludibriū ap-
 pellantes. Deinde in ipsum comitesque
 eius iactare minas, pericula intendere,
 nisi incepto desisterent. Infensaque illo-
 rum ira rabiesque eò demum erupit, ut
 consilia agitarēt Francisci Lusitanorum-
 que, per tumultum ex composito excita-
 tum, in foro interficiendi. Nec fallebant
 hæc Franciscum Lusitanosque. Sed ille
 maximum Dei donum ducebat, quod
 hostes minabantur; id modo cauens, ne
 improuidè præcipites ad iram animos
 incitaret: hi verò Regis præsidio testi, in-
 anes vesanorum hominum minas & in-
 fidias contemnebant. Ergo Bonziji, post-
 equam vis non procedit, aliò consilia
 vertunt.

CAPVT XIII.

*Bonziorum doctissimum, certamine
 coram Rege inito, vincit.*

BONZIVS erat Ficarondonus nomi-
 ne, vnus inter omnes doctrinæ fama
 maximè inclytus: quippe xxx. ipsos an-
 nos in celeberrimo Iaponiæ Gymnasio
 interiores & reconditas ipsorum literas
 docuerat. Is cœnobio tum præerat Bon-

Q. 30 zio